



Harmonogram działań rozwojowych Gmina Rakoniewice

**dr Gerard Tomiak, Arkadiusz Pawłowski,
Mirosław Basiński, Bernadeta Gindera**

Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2023

Opracowanie

dr Gerard Tomiak, Arkadiusz Pawłowski, Mirosław Basiński, Bernadeta Gindera

Pod kierunkiem doradców

Anny Rutkowskiej, Aleksandry Kuźniak

Redakcja językowa, korekta, przygotowanie do publikacji

Katarzyna Gańko

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Warszawa 2023

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach licencji Creative Commons

[Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) (CC BY-NC)

Publikacja powstała w ramach projektu „Wsparcie kadry jednostek samorząd terytorialnego w zarządzaniu oświatą ukierunkowanym na rozwój szkół i kompetencji kluczowych uczniów – II etap”

Projekt pozakonkursowy o charakterze koncepcyjnym współfinansowany przez Unię Europejską w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego realizowany w partnerstwie ze Związkiem Miast Polskich, w ramach Osi Priorytetowej II, Działania 2.10, Program Operacyjny WIEDZA – EDUKACJA – ROZWÓJ na lata 2014–2020



Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój



**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny



HARMONOGRAM DZIAŁAŃ ROZWOJOWYCH (HDR)

Nazwa jednostki samorządu terytorialnego (JST): Gmina Rakoniewice

Cel: usprawnienie procesu zarządzania oświatą

Obszar: monitorowanie jakości usług edukacyjnych

Zadanie: gromadzenie i analizowanie informacji o organizacji i efektach pracy szkół

Przepisy art. 55 ust. 1 ustawy Prawo Oświatowe stanowią, że nadzór pedagogiczny polega na: obserwowaniu, analizowaniu i ocenianiu przebiegu procesów kształcenia i wychowania oraz efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkół i placówek; ocenianiu stanu i warunków działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkół i placówek; udzielaniu pomocy szkołom i placówkom, a także nauczycielom w wykonywaniu ich zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych; inspirowaniu nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów. Nadzór pedagogiczny sprawowany jest przez kuratora i dyrektora szkoły. Organ prowadzący nie ma w tym zakresie żadnych kompetencji ani praw (art. 51 ust. 1 pkt 1, art. 68, art. 58 ustawy Prawo Oświatowe). Co więcej, sam może otrzymać zalecenia np. w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki (por. art. 55 ust. 2. pkt 6 ustawy Prawo Oświatowe; art. 58 ustawy Prawo Oświatowe, co w myśl art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo Oświatowe jest jego zadaniem).

Prawo do monitorowania, jakości usług edukacyjnych można jednak wywieść z innych przepisów: art. 11 ust. 7 ustawy Prawo Oświatowe (o obowiązku składania przez organ wykonawczy organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego informacji o stanie realizacji zadań oświatowych). Aby przedstawić informacje, organ prowadzący musi najpierw zebrać i zanalizować niezbędne dane.

- **art. 28 i 47 Ustawy o finansach publicznych (o obowiązku efektywnego i oszczędnego gospodarowania środkami publicznymi)**

Aby efektywnie i oszczędnie gospodarować niemałymi środkami na realizację zadań oświatowych, niezbędne jest badanie celowości poszczególnych decyzji o ich dysponowaniu (por. art. 175 ust. 1 pkt 1 Ustawy o finansach publicznych).

Ustawodawca wskazał ponadto szereg szczegółowych sytuacji, w których organ prowadzący musi być informowany o działaniach szkół i placówek. Są to np.:

- **sprawozdanie z przebiegu eksperymentu pedagogicznego, które dyrektor szkoły przekazuje także organowi prowadzącemu (art. 45 ustawy Prawo Oświatowe);**
- **zalecenia pokontrolne od organu sprawującego nadzór pedagogiczny, o których zawiadamia dyrektor szkoły lub placówki (art. 55 ust. 6 ustawy Prawo Oświatowe);**
- **informacje niezbędne do przygotowania planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli (art. 70a ust. 1 KN).**

Są także dokumenty przygotowywane przez inne podmioty, w uzgodnieniu z organem prowadzącym, np.: przez szkołę – harmonogram poprawy efektywności kształcenia lub wychowania, który sporządza dyrektor w przypadku stwierdzenia przez kuratora niedostatecznych efektów kształcenia lub wychowania w szkole (art. 56 ust 2 ustawy Prawo Oświatowe) lub przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny – ocena pracy dyrektora (art. 6a ust 6 KN). Organ prowadzący nie sprawuje nadzoru pedagogicznego, tym samym nie podejmuje decyzji o tym, kto i w jaki sposób kształci, wychowuje i sprawuje opiekę nad uczniami. Ma jednak wpływ na organizację szkół oraz ich dyrektorów. Zapewnia także miejsce i odpowiada za warunki realizacji zadań oświatowych, a także środki na ich realizację.

Przepisy szczegółowo określają minimalne warunki nauki uczniów, w tym: kwalifikacje nauczycieli i ich czas pracy, liczby godzin zajęć, wielkości oddziałów. Prawodawca określił minimalne warunki należne każdemu uczniowi, ale pozostawił organowi prowadzącemu możliwość ich poprawiania. W ramach prawa można więc tworzyć mniejsze oddziały, organizować zajęcia w grupach, nawet gdy nie jest to wymagane, zapewniać dodatkowe zajęcia lub formy opieki nad uczniami. Wydatki związane z podniesieniem standardu wymaganych warunków nauki i opieki dokonywane są przez samorząd ze środków publicznych. Tym samym organ dysponujący nimi musi uczynić zadość obowiązkowi efektywnego i oszczędnego gospodarowania. Musi więc posiadać narzędzia oceny tego, czy wydatki przyniosły zamierzony skutek oraz czy można było osiągnąć taki sam efekt przy mniejszych nakładach. Wydaje się zatem, że dysponent musi posiadać zdefiniowane cele oraz monitorować stopień ich osiągnięcia.

Zakres monitorowania wynika ze sposobu określania celów. Jeśli np. w celu poprawy znajomości języka obcego sfinansowano podziały na grupy na językach obcych, monitorować można odpowiednie wyniki na sprawdzianie lub egzaminie: „jeśli celem było przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym w gminie i w związku z tym zorganizowano w szkołach popołudniowe zajęcia sportowe – monitorowaną miarą będą np. statystyki policyjne; lub jeśli dodatkowe godziny pracy świetlicy utworzono w celu ułatwienia rodzicom pracy zawodowej, monitorowana będzie liczba uczniów przebywających w niej w dodatkowych godzinach”.

Oprócz wskaźników nakierowanych na realizację założonych celów każdy organ wykonawczy musi monitorować również wskaźniki określone przez ustawodawcę (art. 11 ust. 7 ustawy Prawo Oświatowe). Realizacją tego obowiązku jest złożenie organowi stanowiącemu przez organ wykonawczy sprawozdania z realizacji zadań oświatowych za ubiegły rok szkolny. Sprawozdanie to musi zawierać przynajmniej informacje o egzaminach zewnętrznych z uwzględnieniem działań podejmowanych przez szkoły nakierowanych na kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wynikach nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez kuratora oświaty w szkołach i placówkach tych typów i rodzajów, których prowadzenie należy do zadań własnych jednostki samorządu

terytorialnego. Organ wykonawczy musi więc zebrać i przekazać radnym informacje o wynikach egzaminów i sprawdzianów zewnętrznych oraz o wynikach przeprowadzonych przez kuratora kontroli i ewaluacji. Warto jednak, by przy tej okazji zastanowić się nad kierunkami rozwoju oświaty w kolejnym roku.

Zespół projektowy zebrał dane w ramach przeprowadzonych ankiet wśród rodziców, uczniów, pracowników pedagogicznych i pracowników niepedagogicznych w szkołach i przedszkolach w gminie Rakoniewice. Analiza zebranych danych wskazuje na ogólne zadowolenie. Kluczowe jest wprowadzenie rekomendacji w poszczególnych placówkach oświatowych w gminie.

Narzędzia i rozwiązania zarządcze – gromadzenie i analizowanie informacji o organizacji i efektach pracy szkół:

- Analiza wyników kształcenia (próbny egzamin ósmoklasisty)
- Analiza wyników ankiet i wypracowanie rekomendacji
- Szkolenie dotyczące planowania wydatków w oświacie

Rekomendowane narzędzia i rozwiązania wspierające personalny rozwój organizacji:

- Prowadzenie badań zadowolenia uczniów, rodziców i nauczycieli z efektywności pracy szkół i przedszkoli – klimat psychospołeczny
- Szkolenie dotyczące budowania klimatu szkoły i narzędzi do monitorowania jakości pracy szkół i przedszkoli w obszarze monitorowania jakości usług edukacyjnych

Czas realizacji zadania: od sierpnia do września/października 2023 r.

Lp.	Działanie	Sposoby realizacji i uwagi	Terminy	Zasoby (ludzie, miejsce, czas...)	Osoba odpowiedzialna
1.	Powołanie zespołu ds. monitorowania jakości usług edukacyjnych Zebranie informacji o realizowanych działaniach w gminie ze szczególnym uwzględnieniem działań podejmowanych w szkołach prowadzonych przez Gminę Rakoniewice	Powołanie zespołu Wywiad z pracownikami JST – diagnoza wstępna Przygotowanie informacji na temat działań podejmowanych w placówkach edukacyjnych	październik / listopad 2022	Spotkanie w JST – kadra kierownicza szkół i przedszkoli, przedstawiciele JST	Burmistrz

2.	Organizacja pierwszego spotkania doradczego w JST w ramach indywidualnego wsparcia	Analiza obszaru wsparcia	6.12.2022	Spotkanie w JST	Burmistrz
3.	Opracowanie pierwszej ankiety badającej zaangażowanie rodziców we współpracę ze szkołą/przedszkolem Warsztat dotyczący badania klimatu placówki	Zebranie danych do ankiety	7.12.2022	Spotkanie w JST	Zespół projektowy
4.	Przygotowanie analizy wyników ankiet przeprowadzonych w styczniu na grupie chętnych rodziców uczniów i dzieci przedszkolnych	Analiza wyników ankiet	5.01.2023	Spotkanie w JST	Zastępca burmistrza
5.	Organizacja warsztatu – klimat organizacyjny placówki oświatowej	Spotkanie z udziałem doradców	26.01.2023	Doradcy, kadra kierownicza	Burmistrz
6.	Opracowanie narzędzi do dalszego monitorowania jakości pracy szkół i przedszkoli w obszarze monitorowania jakości usług edukacyjnych	Spotkanie z kadrami kierowniczą szkół i przedszkoli	27.01.2023	Zespół projektowy	Zastępca burmistrza
7.	Organizacja spotkania roboczego-informacyjnego	Opracowanie drugiej ankiety dla większej grupy respondentów	luty 2023	Członkowie zespołu	Zastępca burmistrza

8.	Realizacja harmonogramu przeprowadzenia ankiet	Przeprowadzenie ankiet w szkołach i przedszkolach Monitorowanie realizacji wdrażania narzędzi badawczych	luty /marzec 2023	Członkowie zespołu	Zastępca burmistrza
9.	Szkolenia – Jak zaplanować arkusze organizacyjne placówek oświatowych w roku szkolnym 2023/2024, aby zoptymalizować wydatki na oświatę”	Spotkanie z udziałem doradców i kadra kierowniczą placówek oświatowych	22.03.2023	Doradcy, kadra kierownicza	Zastępca burmistrza
10.	Organizacja spotkania zespołu ds. monitorowania jakości usług edukacyjnych oraz doradców z Ośrodka Rozwoju Edukacji (ORE)	Analiza danych zebranych podczas przeprowadzania ankiet w oparciu o zastosowane narzędzia monitorowania Opracowanie raportu z przeprowadzonych badań z wnioskami i rekomendacjami	23.03.2023	Wyłonieni członkowie zespołu, doradcy	Zastępca burmistrza
11.	Organizacja spotkania podsumowującego podejmowane działania w obszarze monitorowania jakości pracy szkół i przedszkoli	Prezentacja raportu Podjęcie decyzji o wdrożeniu rekomendacji	27.04.2023	Członkowie zespołu, kadra kierownicza	Kierownik Wydziału Oświaty
12.	Organizacja spotkania zespołu ds. monitorowania jakości usług edukacyjnych	Opracowanie koncepcji wdrażania rekomendacji Oficjalne podziękowania członkom zespołu	maj 2023	Członkowie zespołu	Zastępca burmistrza
13.	Przygotowanie prezentacji rozwiązań przyjętych w HDR	Wybór jednej z form prezentacji rozwiązań przyjętych w HDR	do czerwca 2023	Członkowie zespołu	Zastępca burmistrza

14.	Spotkanie dyrektorów szkół i przedszkoli w celu zaplanowania działań na kolejny rok szkolny z uwzględnieniem wniosków i rekomendacji z przeprowadzonych badań	Prezentacja pomysłów przez dyrektorów	sierpień 2023	Członkowie zespołu	Kierownik Wydziału Oświaty
15.	Przedstawienie efektów wdrożonych rekomendacji	Spotkanie z Komisją Oświaty – prezentacja efektów pracy	wrzesień / październik 2023	Członkowie zespołu, kadra kierownicza	Zastępca burmistrza

Monitorowanie HDR

Numer działania	Miernik	Wskaźnik	Sposoby dokumentowania
1	Liczba uczestników pierwszego spotkania	Minimum 5	Lista obecności
2	Liczba przygotowanych zestawień	1	Zestawienie w wersji papierowej
3	Liczba rozdziałów	1	Raport
4	Liczba spotkań informacyjnych	1	Lista obecności
5	Liczba członków zespołu ds. monitorowania	Minimum 10	Powołanie zespołu przez Burmistrza
6, 7	Liczba zorganizowanych warsztatów Liczba opracowanych narzędzi do monitorowania	5 Co najmniej 2	Listy obecności Zestawienie narzędzi
8	Liczba opracowanych harmonogramów	1	Harmonogram
9	Liczba przeprowadzonych ankiet Liczba wdrożonych narzędzi do monitorowania	Minimum 5 Co najmniej 2	Zestawianie zebranych danych
10	Liczba powstałych raportów	1	Raport
11	Liczba osób, które wzięły udział w spotkaniu podsumowującym podejmowane działania w obszarze monitorowania jakości pracy szkoły	Minimum 5	Lista obecności, dokumentacja fotograficzna

12	Liczba opracowanych koncepcji wdrożenia rekomendacjiLiczba wręczonych podziękowań	1 Co najmniej 10	Dokument w wersji papierowej Dokumentacja fotograficzna
13	Liczba przygotowanych prezentacji wdrożonego HDR	1	Uzupełniona formatka z Modelu wsparcia JST